

از جنبش مشروطه‌خواهی تا جنبش توسعه‌خواهی

امیرمتمنی

بی‌شک یکی از اصلی‌ترین و تاریخ‌سازترین وقایع تاریخ معاصر ایران، «مشروطه» در ۱۲۰ سال پیش است؛ واقعه‌ای که هم «آغاز یک پایان» بود و هم «پایان یک آغاز». آغاز پایان چند قرن سکوت، انفعال و تحقیر ملی ایرانیان و پایان آغاز مرحله‌ای از جست‌وجوی آنان برای یافتن پاسخ به پرسشی که نزدیک به یک قرن پیش‌تر، عباس‌میرزا در گفت‌وگوی معروف خود با ژویر فرانسوی آن را به زبان آورد: «چرا ما عقب مانده‌ایم؟». مشروطه را نمی‌توان محصول مجموعه حوادث منتهی به سال ۱۲۸۵ دانست؛ شعله‌ورشدن مطالبه مشروطه‌خواهی، حاصل انباشت چندین دهه تجربه ناکامی و تحقیر، گسترش تعامل با جهان در حال تحول، ظهور و عاملیت روشنفکران و روزنامه‌نگاران و بازگشت دانشجویان و ایرانیان تحصیل‌کرده از فرنگ و مهم‌تر از همه تبدیل تدریجی «عقب‌ماندگی ایران» از یک دغدغه نخبگانی به یک «مسئله ملی» بود. شکست‌های ایران از روسیه و انعقاد عهدنامه‌های گلستان و ترکمانچای، از دست رفتن سرزمین‌ها و آشکارشدن شکاف قدرت میان ایران و جهان جدید، اعطای امتیازات اقتصادی به قدرت‌های خارجی، ضعف مالی و اداری دولت قاجار، فساد دیوانی، ناامنی و ناتوانی حکومت در تامین نظم و رفاه، همگی در طول زمان بر هم انباشته شدند و پرسشی بنیادین را در ذهن ایرانیان رسوب دادند: چرا ایران، با همه پیشینه تاریخی و تمدنی خود، از جهان پیرامونش عقب مانده است؟ پربیراه نیست اگر جنبش مشروطه‌خواهی را در آن دوران، صورت‌بندی اولیه و هنوز کادرنیدی‌نشده‌ای از خواست ملی ایرانیان برای «توسعه‌خواهی» بدانیم؛ خواستی که در آن مقطع، تبلور خود را عمدتاً در قالب مطالبه عدالت‌خانه، مجلس و قانون اساسی نشان داد. اما آگاهی جمعی به‌تنهایی جنبش نمی‌سازد…

یادداشت

تخیلات نفتی در بازارهای انرژی و سیاست

علی ششمس اردکانی

برخاشگری‌های توسعه‌طلبانه ترامپ و یاران صهیونیست او در ماه‌های اخیر موجب شده است که قیمت بنزین در آمریکا بیش از ۲۵ درصد افزایش یابد و به بالای چهار دلار در هر گالن برسد. در برخی از نواحی آمریکا به گالنی پنج دلار هم رسیده است. در مقابل این‌واقعیت، ترامپ با تخیل و فال به هر در و دیواری می‌زنه که میاد بر سر افزایش بهای بنزین تاج و تخت ریاست‌جمهوری را از دست بدهد و دیگر فرصت درنده‌خویی با کشورهای مختلف جهان را نداشته باشد. یک روز نخست‌وزیر کانادا را کارمند خود می‌خواند و روز دیگر جزایر گرینلند را از دانمارک می‌طلبد و دست‌اندازی به منابع نفتی ونزوئلا را برگ برنده خود در بازار بین‌المللی انرژی می‌خواند. حریفان ایرانی او نیز می‌گویند واژگونی تعادل بازار نفت و نرسیدن نفت خلیج فارس به مشتریان، موجب خواهد شد قیمت نفت به بشکه‌ای ۲۰۰ دلار برسد و ترامپ نخواهد توانست کاهشی در قیمت بنزین در آمریکا نشان دهد. ترامپ که زندگی سیاسی مبتنی بر آدم‌کشی خود را به علت افزایش قیمت بنزین در آمریکا بربادرفته می‌بیند، می‌گوید با کنترل منابع نفت ونزوئلا، دارد مسئله قیمت بنزین را در آمریکا حل می‌کند. اما راه‌حل ونزوئلایی بحران قیمت بنزین در آمریکا حتی با دزدیدن رئیس‌جمهور این کشور نفت‌خیز نیز عملی نشد. با اینکه ترامپ و یاران و اربابان صهیونیست او شخضا از بالا رفتن قیمت بنزین در آمریکا منتفع هستند، ولی در جواب مردم آمریکا به فال و طالع‌بینی روی آورده‌اند؛ چندان که به زبان حال می‌گویند:

«زده‌ام قالی و فریادرسی می‌آید». ولی نظرسنجی‌های عمومی در آمریکا نشان می‌دهد ترامپ و دارودسته‌اش در حال باختن انتخابات میان‌دوره‌ای آمریکا در ماه‌های پیش‌رو هستند. البته او در حساب نمی‌آورد که خواب و فال ونزوئلانی‌اش در عالم بیداری برایش بسیار گران تمام می‌شود…

شنبه ۱۴ شهریور ۱۴۰۵
۲۳ ربیع‌الاول ۱۴۴۸
۵ سپتامبر ۲۰۲۶
سال بیست‌وسوم
شماره ۵۴۶۶
۴۰ هزار تومان
۱۲ صفحه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

یادداشت

گزارش «شرق» از سفر دوزره رئیس‌جمهور پزشکیان و هیئت همراه به قرقیزستان برای شرکت در بیست‌وبنجمین اجلاس سران کشورهای شانگهای

دیپلماسی علیه‌زور

سینار جیم‌پور

روزنامه‌نگار

سفر ۴۸ساعته به بیشکک برای شرکت در اجلاس سران سازمان همکاری شانگهای، کمی متفاوت‌تر از دوره‌های پیشین این اجلاس بود. ایران و آمریکا در شرایط «نه جنگ، نه صلح» قرار دارند و محاصره آمریکا پررنگ است. ساعاتی پیش از عزیمت به قرقیزستان نیز حملات آمریکا به خاک ایران ادامه داشت و ایران در یکی از نخستین حضورهای مهم بین‌المللی‌اش پس از امضای تفاهم‌نامه و نقض آن توسط آمریکا، باید هم از آنچه بر سرش آمده بود می‌گفت و هم نشان می‌داد که زندگی سیاسی و اقتصادی کشور متوقف نشده است. از فرودگاه مهرآباد تا آسمان بیشکک، از دیدارهای دوجانبه تا چادر خبرنگاران و از سالن اجلاس تا ورزشگاهی که با ورود کاروان ایران یک‌صدا شد، یک سؤال در تمام سفر با من بود: ایران پس از جنگ، در چشم همسایگان و کشورهای منطقه چگونه دیده می‌شود و دیپلماسی قرار است با این تصویر چه کند؟ این گزارش روایت همان ۲۸ ساعت است.

رئیس‌جمهور پزشکیان پیش از عزیمت به بیشکک، در فرودگاه مهرآباد از «دیپلماسی تمدنی» گفت؛ از اینکه اجلاس شانگهای بسیار حائز اهمیت است و اکثر سران منطقه در آن حضور خواهند داشت. رئیس‌جمهور با اشاره به پیوند تاریخی و تمدنی کشورهای منطقه، اعلام کرد جمهوری اسلامی ایران به دنبال جنگ نیست، اما به هرگونه تجاوضی با قدرت و

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت

قدرت